

Literatura catalana de modalitat

Context d'Antígona

Els fets d'octubre de 1934 (<http://blogs.sapiens.cat/socialsenxarxa/2011/03/24/els-fets-d'octubre-de-1934/>)

El 4 d'octubre de 1934, sota la presidència de Lerroux va formar-se un nou executiu conservador en el qual la CEDA (Confederació Espanyola de Dretes Autònomes) de Gil Robles finalment accedia a les responsabilitats de govern. Però, per amplíssims sectors del país la CEDA i el seu líder representaven la fi de les transformacions socials republicanes, ja modificades des de la victòria electoral de les dretes el 1933. Fins i tot, des de l'esquerra va interpretar-se l'entrada de la CEDA al govern com una deriva del règim cap al feixisme que, a més, amenaçava l'autonomia catalana.

L'endemà mateix de la formació del nou govern, per iniciativa de la UGT i l'Aliança Obrera (una conjunció d'organitzacions obreres), va esclatar una vaga general per impedir la consolidació del govern radical-cedista. El moviment, però va fracassar com a conseqüència de la manca de coordinació i per la resposta contundent del govern, que va decretar l'Estat de guerra. Tanmateix, els esdeveniments van assolir un relleu especialment greu a Astúries i Catalunya.

La revolució d'Astúries

L'octubre de 1934, la direcció proletària del procés revolucionari a càrrec d'Aliança Obrera va donar a la insurrecció un caràcter de presa del poder polític. Així, els miners asturians van protagonitzar una revolució social, fruit de l'acord previ entre anarquistes, socialistes i comunistes. Columnes de miners armats van ocupar els pobles de la conca, van prendre gran part de les casernes de la Guàrdia Civil i van substituir els ajuntaments per comitès revolucionaris que van assumir el proveïment d'aliments, el funcionament dels transports i el subministrament d'aigua i electricitat.

Els miners, disposats a defensar la revolució van posar setge a la ciutat d'Oviedo i van enfrontar-se amb les forces d'ordre. Per tal de reprimir la revolta, el govern va enviar la Legió, comandada pel general Franco, des del front colonial africà. La resistència dels prop de 30.000 miners asturians va perllongar-se durant deu dies.

Finalment, la contraofensiva del govern republicà va aconseguir la rendició dels insurrectes després de la intervenció de l'exèrcit i una duríssima repressió. Més de 1.000 miners van morir en la revolució asturiana, molts com a conseqüència d'execucions sumaríssimes, van produir-se prop de 2.000 ferits i unes 5.000 persones (sindicalistes i altres "sospitosos") van ser detingudes. Aquests fets van desfermar una campanya internacional de solidaritat amb les víctimes.

Els fets del 6 d'octubre a Catalunya

El descontentament davant del rebuig a la Llei de Contractes de Conreu (Llei de Companys per protegir els camperols de ser expulsats pels propietaris dels camps) més

la incorporació dels membres de la CEDA al govern de Madrid va provocar que, el 6 d'octubre, en declarar-se la vaga general revolucionària contra el nou govern, Lluís Companys declarés, com ja ho havia fet Francesc Macià, tot i que en unes altres circumstàncies, l'Estat Català dins la República Federal Espanyola. A més, Companys va instar els dirigents antifeixistes a establir un govern provisional de la República a Catalunya a l'espera del triomf de la vaga general.

L'Estat Català va durar deu hores. El moviment català va quedar aïllat i sense el suport de la CNT, que va rebutjar de participar en la revolta perquè desconfiava de la Generalitat. Igualment, la població va mostrar un escàs suport a la rebel·lió. A més, els partidaris de la proclama revolucionària, a més de presentar-se desorganitzats, no esperaven una resposta ràpida i contundent com la que va viure's un cop que l'Estat va declarar l'Estat de guerra. L'exèrcit va ocupar ràpidament els punts neuràlgics de Barcelona sota el comandament del general Batet.

L'exèrcit va sufocar ràpidament l'aixecament després de disparar unes poques canonades i trobar escasses resistències a les Rambles, on un grup de nacionalistes va enfrontar-se a les tropes. Sense possibilitat de victòria, el govern de la Generalitat i el de l'Ajuntament barceloní van rendir-se. Els caps de la revolta, encapçalats pel president Companys, van ser empresonats al vaixell Uruguay, al mateix temps que la CNT donava per ràdio l'ordre de tornar al treball. Més de 3.500 persones van ser detingudes, entre ells tots els membres del govern de la Generalitat així com tots els diputats, alcaldes i regidors que havien donat suport a la insurrecció i els dirigents més destacats dels partits i els sindicats d'esquerres. Azaña, que es trobava a Barcelona, també va ser empresonat.

Les conseqüències van ser dramàtiques, ja que el govern català va ser jutjat i els seus membres condemnats a trenta anys de presó, mentre que l'Estatut era suspès i la Llei de Contractes de Treball definitivament anul·lada. Així, entre l'abril de 1935 i el febrer de 1936, Catalunya va passar a ser governada per una coalició dels radicals i la CEDA, amb el suport de la Lliga que, malgrat la col·laboració, no va aconseguir reimplantar l'Estatut.

A més, com a conseqüència de la revolució d'octubre, la CEDA va augmentar la seva influència en el govern i va mostrar-se partidària d'aplicar les condemnes amb rigor i de procedir a una reorientació de la política del govern. Es van tornar les propietats als jesuïtes i es va nomenar Gil Robles com a Ministre de la Guerra, a la vegada que Franco, recompensat per la repressió de l'aixecament asturià, es convertia en cap d'Estat Major. Posteriorment, el juliol de 1935, la CEDA va presentar una proposta per a modificar la Constitució on es recollia la revisió del sistema autonòmic, l'abolició del divorci i la impossibilitat de l'expropiació de terres.

Esdeveniments posteriors (Viquipèdia)

Les eleccions del 16 de febrer de 1936 van donar la victòria a l'aliança d'esquerres del Front Popular, encara que per partits individuals, la CEDA va seguir sent el partit més votat. Com a partit més votat, la CEDA desitjava formar govern, la qual cosa hagués donat certa estabilitat si s'hagués unit amb el partit republicà, aglutinant al govern totes

les ideologies de la societat, tant de dretes com d'esquerres, però Manuel Azaña es va negar rotundament a formar govern amb la dreta i trencar l'aliança d'esquerres.[9] Des d'aleshores, la CEDA, i principalment el seu líder Gil-Robles, maniobraren perquè es decretés la llei marcial i s'anul·lessin les garanties constitucionals per tal d'impedir que el Front Popular prengués possessió del govern.

En un clima de violència generalitzada, membres de la CEDA van estar en contacte amb un grup de generals, entre ells Mola, Franco, Goded..., conspirant per propiciar el cop d'estat que es materialitzaria el 17 de juliol. El parcial fracàs d'aquest va desembocar en la Guerra Civil. En el bàndol nacional, van ser dissolts tots els partits polítics el 1937, integrant-se molts dels seus militants i dirigents a Falange Española (posteriorment Movimiento Nacional), com és el cas del dirigent cedista Ramón Serrano Súñer.

En els primers dies de la Guerra destacats membres de la CEDA van ser executats pel bàndol republicà, provocant la definitiva inclinació de molts dels seus membres a les files dels revoltats.

La Guerra Civil Espanyola (17 de juliol de 1936 - 1 d'abril de 1939) va ser un conflicte bèl·lic que va enfrontar el govern de la Segona República Espanyola, que tenia el suport de les organitzacions d'esquerres, contra una part de l'exèrcit i de les organitzacions de dretes. Va ser un fet històric decisiu de l'Espanya del segle XX, ja que el cop d'estat i la posterior guerra civil van representar la culminació de totes les contradiccions socials, polítiques i ideològiques que s'havien generat a la societat en el curs dels decennis anteriors.

La guerra es va iniciar amb un alçament militar el 17 de juliol de 1936 a la guarnició de Melilla, que l'endemà es va estendre pertot arreu de l'Estat. El president Santiago Casares va ser substituït per José Giral, qui va ordenar el repartiment d'armament entre la població civil, facilitant la derrota dels insurrectes als principals nuclis industrials, Madrid i les capitals mediterrànies, però el fracàs de la revolta va donar pas a una guerra llarga i sagnant.

Les tropes de l'exèrcit africà van creuar l'estret de Gibraltar i es van unir a les del general Queipo de Llano a Sevilla, i a la vegada, el seu ràpid avanç els va permetre contactar amb l'exèrcit del Nord, comandat pel general Mola. Durant el 1937 la guerra es va lliurar en tres fronts: l'intent franquista de conquerir Madrid i el nord industrial, mentre els republicans intentaven infructuosament dominar les principals ciutats de l'Aragó.

El general Francisco Franco va llançar una ofensiva en el front d'Aragó el maig de 1938 per arribar al Mediterrani i dividir el territori dominat pels republicans, objectiu assolit amb l'ocupació de Vinaròs el mes d'abril. La reacció republicana va ser una ofensiva sobre la línia de l'Ebre, que significà la campanya més llarga i sagnant de la guerra civil. La batalla de l'Ebre va acabar amb la derrota de l'exèrcit republicà i va deixar el camí lliure per a l'ocupació franquista de Catalunya; fet que va precipitar la fi de la guerra. Franco la va donar per acabada l'1 d'abril de 1939, tres dies després que el coronel Segismundo Casado lliurés Madrid.